

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TARSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Felelős szerkesztő: Soóthy Gyula.

A lap szellemi részét illető cikkek a szerkesztőségnek, az előfizetési pénzek az egyházmegyei pénztár (Gyulafehérvár vár) címére, reklamációk pedig a kiadóhivatalnak (Papp György) küldendők.

Megjelenik minden csüförtökön.

Az előfizetés díjai:			
Egész évre	—	—	8 Kor
Félévre	—	—	4 "
Negyedévre	—	—	2 "
— Hirdetések díjszabás szerint. —			

Ave Maria!

A világmegváltás nagy eseménye, a megsértett erkölcsi rendnek helyreállítása, a bűn okozta balálból az új feltámadás e két szóval vette kezdetét: Ave Maria!

Mikor názáreti csendes magányában ott ült a szende nő, kinek neve vala Mária, megtörténik a világraszóló főnséges, menyei jelenet, szeráfi hangon angyal üdvözlí az ártatlan nőt, ki félve, remegve néz az égi hírnök felé.

Mily szépen és kedvesen, de egyszerű mint mily lélekemelően állítja elénk e magasztos jelenetet Gentileschi Horatio-nak az „Angyal Mariánál“ c. elragadó festménye. Látjuk az isteni küldöttet, Gábrriel főangyalt tündöklő fényben megjeleni a názáreti kis hajlékban. Kezében tartja a szüzi tisztaság Királynéját megillető legszebb jelvényt, a fehér liliumot. Halljuk ajkairól az üdvhangokat: „Üdvözlégy Mária, az Úr van te veled!“ És a nő, akit így köszönt egy csodálatos meny-

yei hang, lelkében megrettenve, nem akarja, nem tudja megérteni, hogy mit jelent ez. De a biztató angyali szavak után átérzi szívében azt a nagy átalakulást, mely értésére adja az isteni akaratnak végtelen csodáját. És a mikor elhangzik az angyali szó: „Isten ereje megárvnyékoz téged és a Szent, ki töled születik, Isten fiának fog bivatni“, — átszellemülten meghajlik az isteni végzés előtt, amely Őt eszközül választá ki a megváltás világtálatalkító munkájában.

A megváltás első jelenete lejátszódott. Az emberiség, mely oly messze távozott Teremtőtől, egy lépéssel közelebb jutott Istenéhez, mert midőn az „Ave Mária“ végigzúgott a földön, e perctől az emberiség kezd remélni. Csodás várakozással tekint a názáreti kis hajlék felé és várja, lesi a próféták jóslatainak teljesültét. Megérti e varázsszerű mennyei hangból, hogy közeledik a megváltás órája, mert a bold. Szűz anyjává lett annak az isteni tanítómesternek, aki még a kereszten elviselt

végtelen fájdalmai között is ezt a legtisztább szeretetet hirdette, annak a lelketlen, durva, kegyetlen emberiségnek, melynek szeretetlenségét legfényesebben épen abban a pillanatban tapasztalá.

Ám a modern világ hitetlenjei, a miként letagadták a régmúlt időkben, úgy letagadják ma is a kath. világnak ezt a hitét, amely pedig alapja a megváltás nagy eseményének. Mert dacára annak, hogy az egyház hite Mária Isten-anyaságában és ezzel összefüggőleg a Mária-tisztelet már az ősegyházban megvolt, hogy az már a siralagokban az üldözések idején megkezdődött, hol a legszebb falfestmények, nevezetesen a Priscilla siralagban levő „Annunciatio“ jelenet, a Bold. Szűz iránti nagy tiszteletéről tanuskodnak: mégis már az ötödik században feltámad a syriai Nestor, ez a nagyra-vágyó, ravasz eretnek, aki megtagadja a Bold. Szűz Isten-anyaságát és lerombolni készül az egész Mária-tiszteletet.

De a kath. világ gyűlölettel fordul el

T Á R C A.

Ujfalusi József dr.

1852. dec. 12. — 1909. márc. 17.

Folyó március hó 17-én reggel az ősi székesegyház toronyablakából kilengő fekete zászlók gyászosan adták tudtára a csendes álmaiból felébredt várbeli lakosságának, hogy Gyulafehérvárnak már 32 év óta előkelő polgára, az erdély-fehérvári káptalannak 20 év óta kiváló tagja: Ujfalusi József dr. apátkanonok megszűnt élni. E hír annál megdöbbentőbb volt, mert habár tudtuk, hogy beteg, mégsem sejtettük, hogy a halál kérlelhetetlen keze oly hirtelen ragadja ki közülünk.

Eros szervezete hosszú életkort ígért neki, de a Gondviselés másképp határozott. És mi megnyugsunk az isteni gondviselésnek böles

intézkedésében. Mint a szű a hatalmas tölgyet, mely széllel és viharral harcolt, lassan megöli, úgy őt is a halálos kór, amelynek csiráját már régen magában hordozta, lassan megemészette. Láttuk, hogy beteg, de mégis biztunk szervezetének erősségében, körültekintő életmódjában. De a halál győzött az erős szervezetnek, győzött a mi bizalmunkon.

Nagyon nehéz valakiről nekrológot elfogultságtól menten, emberi érzéstől megtisztultan írni, hogy abból az olvasók hü képet alkossanak maguknak, főleg akkor, midőn még a korporsó fedele csak pár napja, hogy bezárult felette, midőn sirboltjához még annyira közel állunk.

Ujfalusi több volt a köznapi embernél. A Gondviseléstől elegáns külsővel, kellemes csengő hanggal volt megáldva. Megjelenésében volt valami bizonyos elegancia, fellépésében modorosság, az emberekkel való érintkezésében finom előzékenység, társalgásában választékosság: nem csoda tehát, ha a társadalmi körök előtt mindig nagy rokonszenvnek örvendett. Azt a pozíciót, hová egyházi hatósága vagy a társadalom

bizalma helyezte, mindig nemes ambícióval, igazi munkássággal eredményesen töltötte be.

Született Kézdivásárhelyt Háromszékvármegyében 1852-ben december 12-én. Családjá Brassából származott Kézdivásárhelyre. Édesatyja, Todor József, ki a szabadságharcot mint honvéd végig harcolta, mint jómódú iparos előbb szülővárosában, Kézdivásárhelyt folytatta iparát, majd Kászonyújfaluban, Csikmegyében telepedett le állandóan. Édesanyja kezdivásárhelyi nemes Kovács Rozália volt. A boldogult édesanyjának örökölte nemes vonásait.

Elemi iskoláit Kászonyújfaluban és Csiksomlyón, a gimnáziumi osztályokat Csiksomlyón, Kolozsvárt és Gyulafehérvárt végezte, a hetedik és nyolcadik osztályt már mint kispap. A theologiai tanulmányokat 1871—1875-ig mint a Pázmányintézetnek növendéke, hová a magyar papság szemenszedett levitái kerülnek s a honnan magasabb látókörrrel térnek vissza egyházmegyéjükbe, a bécsi egyetemen végezte. A bécsi egyetem hittudományi karának ez időben tanárai voltak: Laurin, Wappler, Zschokke, Ricker, Bauer, Schneider és Krüekl. Mindany-

OBERBAUER A. UTODA

BUDAPEST, IV. VÁCI-UTCA 17.

„A legjobb hírnévnek átvendő és legrégebb egyházi szerek, ruhák, zászlók stb. gyára. „
Arjgyezék kívánatra ingyen és bérmentve.

Nestortól, valóságos zendülés támad, Afrika feljajdul, Európa elborzad, szent. Cezarin pápa egyetemes zsinatot hív össze Ephesusba és a zsinat kárhözható ítéletet mond Nestorra és mindazokra, kik a Bold. Szűz tiszteletét némiképen is csorbítani merészlik. Alig hirdetik ki a zsinat határozatát, a nép lelkesedésében tömjént gyújt az utakon, örömtűzket rak a magaslatokon, fáklyás menetet rendez az utcákon és betölti a léget az angyali dal: Ave Maria!

Amit az ötödik században megtett Nestor, ugyanazt megteszik, sajnos, nagyon sokan a huszadik században is. Századunk felvilágosodott fiai, az újkori pogányság vitézei lerombolni szeretnék azt a Mária-kultuszt, amit kétezer év hite felépített, amit annyi megpróbáltatások után is, önkény, minden külső erőszak nélkül, teljesen szabad elhatározásból és igazi meggyőződésből gyakorol a keresztény világ millió és millió hive.

A rózsát összetaposhatja, elpusztíthatja az elefántok dühöngő rohama, de a rózsafüzér Királynéját, királynői magas trónjáról lerántani, tiszteletét az emberi szívből kiölni, kipusztítani nem fog soha se sikerülni a modernizáló elefánt-lovagoknak. A hívő nép kegyelele, jámborsága, isteni félelme és vallásos buzgósága megőrzi a bold. Szűz tiszteletét minden támadás, minden vandalizmus ellen.

Az abbáziai tengerparton láttam a tenger hullámainál nyaldosott sziklák ormán a Bold. Szűz hatalmas szobrát. Lelkemből atéztem azt a nagy hitet, azt a törhetetlen reményt, amely azt a szobrot odahelyezte a habzó hullámok középebe.

nyian a tudomány terén nagy érdemeket szerzett egyházi férfiak. Lelki igazgatója a lelki életnek mestere Lollok bácsi volt. 1875—1877-ig a Szent Ágostonról nevezett felsőbb papi intézetnek volt tagja. Itt egyik igazgatója a kiváló theológus és később szekesfehérvári püspök, Steiner Fülöp volt. Mint az intézet tagjának kortársai közül Csernoch János, Wolafka Nándort és Kanjurszky Györgyöt, e jeles férfiakat említem fel, kik közül a két első főpapáig vitte fel. Mint ez intézetnek tagja szenteltetett 1875. dec. 18-án aldozópappá Kutschker János akkori bécsi segédpüspök, később herecegrsek által. A hittudományok doktorává 1877. augusztus 3-án avatták.

Visszatérve egyházmegyéjébe mint filozófiai prefektus az akkor még püspöki liceumhoz tartozó 7. és 8. osztályban nyert alkalmazást mint tanár és egyuttal püspöki udvari kápláni teendőket is végezte. Theologiai tanárnak 1878. augusztus 27-én neveztetett ki és mint ilyen működött öt évi megszakítással halála napjáig: 25 évig. Élete javát eszerint mint theologiai tanár élte le. Mint tanárt az előadásban világosság, szónoki hanglejtés jellemezte. A theologia minden ágában nagy otthonossággal rendelkezett. Közben 1880-ban szentszéki jegyzővé, majd 1882-ben szentszéki ülnökké nevezték ki. Ugyanez évben könyvtárnoka lett a Batthyány-könyvtárnak. 1886-ban a budapesti egyetem hittudományi kara bekebelezett tagjává választotta. Kanonoknak és papnevelőintézetek rektor-

És elgondoltam, hogy akit a hitetlen világ gúnykövel megdobál, szennyező gyalázat moeskával undokítva tiszta lelkét: azt milliók szeretete mint a tengeren evezők Királynéját oda állítja szívet, lelket elragadó, elbájoló alakban, hogy legyen bátorítója, lelkesítője, reménye és vigasza a tengervész zajában bolyongó léleknek.

És az élet tengerén? . . .

Vészes hullámok között evez hajónk! . . .

A társadalom hiénái elkéseredett harcot vívnak. A pogány civilizációnak túlcsigázott igénye és az ebből eredő szeretetlenség, vagy helyesebben a helytelen önszeretet, tele marokkal szórja az ellenszenvet, a gyűlölséget, a kapzsiságot, az árulást, a rágalmazást, a rablást és gyilkolást. Hiszen a jó barátok, akik ma pénzünk árán dűsan lakmároznak és jószívűségünket annyiszor kihasználták önző céljaikra, holnap bizonyítékokat keresnek ellenünk, hogy halottá tegyenek, mert fekete lelkőknek táplálék kell. És ha kielegítették éhes szívök aljas vágját, örömmel emlékeznek vissza a szeritök sikerült győzelemre, nem is gondolva a társadalmi téren felidézett botránnyos harc szörnyű rettenetességére.

Pedig a természetes érző szívnek minden dobbanása, minden gondolata csak egy lehet: boldogítani másokat, letörölni a szenvedések könnyeit, megemlékezve amit egy író mond: „Nem egy könnyen muló emlék marad utánunk és mindig kedves lesz arra visszaemlékezni, hogy szerettünk és szívünk dobogott egykoron mások boldogításán.”

És az élet ennyi Scylla és Charybdisa között, jóllehet, hogy egy író szerint:

1889. augusztus 15-én Lőnhart Ferenc püspök nevezte ki es sorte favente rövid tíz év alatt az olvasó kanonoki székig emelkedett.

Élete folyásában az 1892. évben változás állott be, mennyiben a Szapáry-fele híres teli választás alkalmával a csikkarfalvi kerületben képviselővé választatván, megváltott úgy tanári katedrájától, mint a rektorságtól. Mint képviselő a szabadelvű párthoz tartozott és a tanügyi bizottságnak volt tagja. Az egyházipolitikai törvények tárgyalása alkalmából azonban kilépett a szabadelvű pártból és a következő ciklusra már nem is vállalt mandátumot. Budapesti tartózkodása alatt gyakran volt hivatalos a hercegprímás asztalához, sőt Schopper püspök halála után a rozsnyói püspöki székek is egyik komoly jelöltje volt. Képviselői éveit mindazonáltal nem számította élete sikerei közé, nem is sokat emlegette, legfőkébb annyit mondott: Nem nekem való volt.

Az 1898. évben újból a papnevelőintézet elén és a tanári katedrán találjuk, mely utóbbi csak a halál választotta el. Még folyó március 7-én előadást tartott. Apátta kolozsmonostori címmel 1899. január 28-án nevezte ki Ófelsége.

Ujfalusi három püspöknek élvezte bizalmát. A nagy Fogarasy Mihálynak, kinek oldala mellett, mint láttuk, udvari pap is volt, — boldog emlékü Lőnhart Ferencnek, ki őt állandóan „amice” néven szólította, ki egyik bérmáltjára titkári minőségben magával is vitte s aki öröm-

„Mindent el lehet feledni, talán megbocsátani, csak azt nem, amit méltatlanul mértek reánk”, nekünk leküzdve minden nemtelen szenvedélyt és bosszúvágyat, lelki megnyugvással kell gyakorolni a békétülés erényét, megbocsátva és feledve még azt is, amit méltatlanul mértek reánk. Igen, mert a keresztény léleknek magasabbra kell emelkedni és elhagyatottságában oda kell szálljon a szenvedő szív sóhaja a tengeren evezők főnséges Királynéjához: Jöjj hozzám, ha csüggedt és szomorú vagyok, biztatómul, vigasztalómul mindhalálig!

Nagy az ellenséges tábor, mellyel szembeszállni, mellyel megküzdeni, s melyet az igazság fegyverével lefegyverezni kell, am a krisztusi gárda legegyszerűbb katonája sem felhet az ellenségtől, ha lelkesedést és bátorságot nyer Attól, aki szeretettel körüljárva hódította meg a lelkeket. Kétségtelenül fájdalmas jelenség, hogy Máriaországban megszámlálhatatlan a sokasága azoknak, akikkel szemben a Bold. Szűz istenanyai méltóságát védelmezni, az ő tiszteletét oltalmazni kell és szükséges. Pedig épen édes hazánk az, mely az ő nagy jóságát, hatalmas pártfogását annyiszor és oly hathatósan tapasztalta, amidőn a duló harcok vérontó viharján erőt adott a csüggedő szívekbe, amikor megvédelmezte a küzdő nemzetet, amikor örző szemek kísérte hadait, amikor oltalmazta a lankadókat, vigasztalta a sirókat, amikor, miként egykor Eszter királyné, ő is könyörgött választott népéért.

Sajnos, hogy ma ismét felzokog a nemzet, mert hiszen bel- és külviszályok

mel nevezte ki kanonoknak és a papnevelő intézet rektorának, mintegy a papnevelés megújítását várva tőle. Végül jelenlegi kegyelmes urunknak, ki, midőn felterjesztésére Ófelsége kolozsmonostori apátta kinevezte, elsőnek gratulált és kit különös nagybecsülése jeléül egy gyönyörű apati keresztet ajándékozott meg, kiből, mint halála után kifejezte, kiváló munkatársát vesztette, kit temetése alkalmából meg is könyezett. De megkönyezte az egész papság a nagypréposttól kezdve, sőt az egész város felekezeti különbség nélkül.

Különösen sokoldalú volt Ujfalusi Józsefnek társadalmi működése.

Szoros kötelék fűzte az Erdélyi Róm. Kath. Irodalmi Társulathoz, melynek alapításában részt vett, amelynek előbb titkára, majd alelnöke, és 1893—1905-ig elnöke volt. Az Irodalmi Társulat közgyűléseit mindig magasan szarnyaló és aktuális kérdéseket felölöl beszédekkel nyitotta meg. Mint a társulat elnöke 400 koronával járult a Bilinszky és Prukeyek által szerkesztett Lőnhart püspök életrajzána a kiadásához. A társulat lapjának, a Közművelődésnek 1879-től segéd-szerkesztője, 1883—1889-ig pedig főszerkesztője volt.

Ügyvezető alelnöke volt az Alsófehérvármegyei Történelmi, Régészeti és Természet-tudományi Egyletnek az 1887. évi alapítástól kezdve. Tagja volt 1889-től az erdélyi róm. kath. Státus igazgatótanácsának és Veszely Károlynak 1896. nov. 6-án bekövetkezett halá-

sötét fellegei tornyosulnak hazánk felett. De felszáll imánk a magyarok Nagyszonyához és bizva bizunk, hogy aki megóvta hazánkat kétezer éven át, meg fogja óvni a jövőben is. Dicső nagy királyunk szent István neki ajánlta fel országát és népét és e perctől fogva ő lett sziklavárunk, ő lett ami erősségünk. Azért buzgó imádságban

„Koronádnak legszebb gyöngye
Sir fel hozzád: Hunnia,
Ne hagyj el árva népedet
Magyarok Nagyasszonya!

E. G.

Az első fecske.

Sietek kijelenteni a kedves olvasónak, hogy ezuttal nem az égi madarak e legkedvesebbjeiről lesz szó, jóllehet az Isten alkotta természet rendje szerint ezek is ma-holnap hozzánk jönnek. De mivel a magyar ember közmondással szereti tartkint beszélni, így vagyunk itt is.

Első fecskének mondjuk annak a létesülését, a mi másutt már van és ide még csak most ért el.

Kolozsvárt csak most alakult meg a Keresztény szociális építőmunkás szakszervezetnek helyi csoportja, nagy érdeklődés mellett. Erdélyben ez az egyetlen helyi csoport keresztény szociális alapon s remélhetőleg nem lesz első, sem utolsó. Ezt követni fogják a többi szakmák számos csoportjai. A munkások kezdik belátni, hogy lejtőn vannak, az egyedül üdvözítőnek hirdetett szociáldemokrácia nem rózsát terem számukra, hanem tövist, bojtortant, erkőlesi züllést. A kik megalakították a keresztény szociális alapon levő helycsoportot, azok előbb szociáldemokraták voltak, s végre elérkezettnek látták az időt arra, hogy szakítsanak a szociáldemokrácia zsoldjában levő szakegylettel, mely minden elképzelhető egyéb gonoszságok

gócponja volt, csak nem szakegylet. Ez a cím csak frázis, a célja fele egyetlen lépést nem tesz. Hogy mit tesz, arról egy egész esomó adattal szolgáltak a kilépett munkások.

Most már itt van megalakulva az építőmunkás csoport. Ezelőtt a katolikus munkálatok azzal vetették el azon kéréseket, hogy olyan mesternek adják ki a munkálatárlejtésben, kik keresztény szociálista munkással dolgoztanak, hogy ilyen munkásaink nincsenek. Hála Istennek most már vannak és pedig olyan számmal, hogy egész Erdély katolikus építkezéseire jut bőven. Esdve kéri a most munkanélkül levő kőműves, ács, asztalos stb. munkásaink a katolikus intelligenciát, a főtisztelendő plébániákat, gondoljanak rájuk; az árlejtésbe ne feledjék ki e pár szót bele tenni, hogy oly mester reflektálhat munkára, aki keresztény szociálistákkal dolgoztat.

Itt van a tettek, a színvallásnak ideje, tegegyenek az illetékes körök szent ügyünkért, ma még nem késő. Ha látni fogják munkásaink, hogy szeretettel gondolnak rájuk, munkát, kenyeret nyújtanak nekik, mint keresztény alapon levő munkásoknak, akkor minden bizonytalanság is lelküismeretes munkával fogják azt meghálálni.

Ha munkánk van, azt ne adjuk ellenségeinknek, elégtűsük ki elsősorban a mi munkásainkat.

Simon Károly,
gyári munkás.

EGYLETI ÉLET.

A gyulafehérvári katolikus kör nagybójtói műsoros estélye.

A magyar keresztény szellem megújodásának egyik szép ünnepe volt a katolikus körnek folyó hó 21-én az Európa szálló nagytermében tartott műsoros estélye. Előkelő izlés, minden pontjában művészi emelkedettség s mély vallásosság, így lehetne röviden jellemezni ez ünnepély kereteit, melyek Hock János ország-

gyűlési képviselő fenséges előadását s Szemlér Ferenc székelyudvarhelyi róm. kath. főgimnáziumi tanár szavaltatát körülöveztek.

A műsort a helybeli esz. és kir. 31-ik gyalogezred zenekara a Leonore című dalmű Ouvertürjével vezette be. Bethoven e műve alkotása a nálunk megszokott sablonos estélyek színvonalát már mindjárt kezdetben egy magas színvonalra emelte, a milyen művelvezetben évek hosszú során át nem gyönyörködhettünk.

Ezután a papnövendékek énekkara előadta Führer „Improperiumát”, ezt a csodálatosan szép négyes dallamú művet művészen, valóságos ihlettel duzzadó megatottsággal, úgy amint ezt már kispapjainktól és művész karnagyuktól megszoktuk. Az utolsó akkordok elhangzása után Szemlér Ferenc lépett a detszaki növénnyekkel díszített színpadra. Az ideális lelkületű költőprofesszor „A Golgota útján” című saját költeményét adta elő.

Nemes lelkét s ismert szerénységét bántanók meg, ha művészetéről, — mely mindnyájunkat sorozható ragadott, — dicsőimuszokat zengonénk. Rövid megjegyzésünk a következő: gratulálunk a székelyudvarhelyi róm. kath. főgimnáziumnak, mely Szemlér Ferencet tanárai közé sorozhatja, szívből örvendezünk azon ifjúság jövője felett, a melyet a katolikus eszmékért lelkesedő s ezekért áldozni tudó ilyen egyének vezetnek, kik eszményeiket működési helyükön kívül is terjesztik, akik megértik a kor szellemét, hogy az ifjúság oktatásánál már többé nem elég a tudás elemeinek rideg előadása, hanem oda bele kell vinni minden nemes eszményt, a hitet, a keresztény életet, a szépet való lelkesülést és áldozatot, ha csak nem akarjuk gimnáziumi oktatásunkat idő előtt esőd elé állítani.

Ezután a papnövendékek énekkara Kreutzer „Kápolna” című darabját énekelte el, s ezután következett az estély fenypontja, Hock János közbányai plébános, országgyűlési képviselő előadása. Beszélt, vagy amint az európai hírű nagy ember elnevezte, csevegett azon témáról, hogy a nők társadalmi helyzetét miképen és ki

lözása után közgyűléseinek egyházi jegyzője. Igazgatója volt az irtalmas nővérek vezetése alatt álló elemi és polgári leányiskolának, igazgatóelnöke a gyulafehérvári takarékpénztárnak, választott tagja Alsófehérvármegye törvényhatóságának és Gyulafehérvár szab. kir. város képviselőtestületének.

S mindezen sokoldalú elfoglaltsága mellett talált még időt arra is, hogy az egyházi szakirodalmat művelje. A Közművelődésen kívül dolgozott a Magyar Államba és a Religióban. Nemetből lefordította Molitor Vilmosnak a „Friedlingeni káplán” című oktató beszélyét, melynek tárgya a német kulturbarcból van véve. Megjelent Gyulafehérvárt 1879-ben. Önálló művei: 1. Vezérkönyv a jubileumi teljes bucsú alkalmából. Gyulafehérvár, 1881. (1886-ban a másodikk kiadás is megjelent.) 2. Compendium Theologiae Moralis. Albæ-Carolinae 1902. 3. A gyulafehérvári székesegyház története. Gyulafehérvár 1903. 4. Kéziratban maradt a lelkipásztorkodás kézikönyve, amelyből hét nyomtatott iv már a sajtó alól ki is került. Vegül elhatározta, hogy megírja a kolozsmonostori apátság történetét. E célból adatokat gyűjtött.

Különös lelkesedéssel csüngött a gyulafehérvári székesegyház restaurációján, amelynek megindításába is ténylegesen befolyt, amennyiben képviselő korában káptalan megbizás folytán a miniszteriumban a restauráció ügyét hathatósan szorgalmazta. Sajnos, csak a restauráció kezdetét érthette meg. Hasonló érdek-

lődéssel volt a Gyulafehérvárt létesítendő katolikus egyetem, illetve teológiai fakultás megvalósítása iránt. De itt csak a tervekét láthatta.

Ugy egyházi, mint világi szónoklatait kidolgozottság, lendületesség és élénk taglejtésekkel kísért temperamentumos előadás jellemezték. Szívesen is hallgattak beszédeit mindig. Utolsó egyházi beszédét farsang hétfőjén tartotta az apácák templomában.

Éles ítélőhatsággal a legbonyolultabb egyházi jogi kérdéseket is hamar feltalálta magát, a mi által az egyházi bíráskodás menetét megkönnyítette és gyorsabbá tette.

Finomult érzékkel rendelkezett az isten-tiszteletnek az egyházi szabályok előírása szerint való betartásához, a templom díszítéséhez. Ha valahová fungálni hívták, mindig szívesen ment, és azt szépen, épületesen végezte. Ujfalusi nem tartozott azon emberek közé, kik minduntalan azon panaszkodnak, hogy sok dolguk van: de dolgozott két ember helyett. Vele egy munkás élet szállott a sirba, sajnos még élete delén, midőn még sokat vártunk tőle.

A magyar katolikus papnak tulajdonságai jegecedtek meg benne: eleven hit a lélekben, lelkiismeretesség a kötelességteljesítésben, nemesség az érületben, tudás a szellemben és hazafiasság az egyénben. Ez okból nevét a mileniom alkalmával a jobbhangzású Ujfalusra változtatta.

Mindenkinek, ki a nyilvánosság terén szerepel, ellentétes felfogásokkal, nézetekkel kell

megküzdenie, sokszor kell felvenni a harcot, ha meggyőződése mellett hűségesen kitartani akar. Ujfalusinak e téren bőven kijutott. De karakterének egyik nemes vonása volt, hogy hamar meg tudott bocsátani mindenkinek, előzékenységével, finom modorával le tudta bilincselni ellenfeleit. Az ellentétek így hamarosan kiegyenlítődték, a hullámok elsimultak és ő szívesen dolgozott tovább azokkal, akikkel azelőtt kemény harcban állott.

Végrendelete is nemes gondolkodásra vall, méltó hozzá. Rokonain kívül megemlékezett a káptalanról, a szemináriumról, az irtalmas nővérekről, az irodalmi társulatról, végül a kispapokról, kiknek egyházi könyvet hagyta.

Koporsójára koszorút helyeztek: János testvére, Jenő, Józsi és Rózsika unokaöccsei, a Kegyelmes asszony, a teológiai tanárok, az irtalmas nővérek növendékei, a kispapok. Gyulafehérvár sz. kir. város, Möller István műépítész, a vármegyei régészeti egylet és a takarékpénztár.

E sorok íróját húsz éves együttes munkálkodás emléke fűzi a boldogulthoz, emlékét kegyelettel is fogja őrizni.

Have pia anima!

K. P. dr.

**Támogassuk szívvel-lélekkel, vagyis tollal és pénzünkkel az egyházme-
gyénk érdekeit szolgáló ezen egyet-
len lapunkat.**

által emelkedett arra a magas fokra, a melyen az napjainkban van.

Beható, mély történelmi tanulmány, lélektani éles megfigyelések, széleskörű műveltség, társulva az ékesen szólás művészetével, a kifejezések választékosságával és a nemes humor finom árnyalataival oly hatást idézett elő, a milyennek mi Gyulaféheváron még tanui nem voltunk. Csak most ismertük meg, hogy tulajdonképpen milyennek is kellene lenni a művelt közönség műsoros estélyeinek. Fájdalom Hock Jánosokkal nem bővelkedik az ország s a főrendező sem lehet mindég Erdély püspöke.

A méltóságosan egyszerű s kiviteleiben pártatlan estélyt a katonai zenekar által vonós hangszereken eljátszott „Ave Maria” című nagy Orchestere, Schubert e remek műve fejezte be. Leheletszerű finom hangolás, fenséges összhang, fegyelmezett és művészi érzékkel vezetett precíz játék volt ez, melyért dicséret illeti meg úgy a zenekar tagjait, mint annak ambiciózus s tanult karnagyát Dvorzsák Emmánult. Összes bevétel volt 287 kor. 40 fillér.

H I R E K.

— **Ujfalusi József dr. apátkanonok temetése** március 19-én ment végbe, az elhunyt védőszentjének ünnepén. A különben komor időjárás e napra gyönyörűre vált s így az elhunytak tömege tisztelettel jelenhetett meg a végtisztességén.

Reggel 8—9 óra felé már nemcsak a katedrális telt meg szokatlanul, hanem a püspöki aula udvara és a halottas ház minden zuga is és a székesegyház körül mindenütt hullámzott a tömeg. Különlételeg képviseltette magát Alsófehérmegye Br. Bánffy Kázmír alispán vezetésével. Nem volt Gyulaféheváron olyan testület, amely meg ne jelent volna. Így megjelent Gyulaféhevár szab. kir. város tanácsa Novák Ferenc polgármesterrel az élén, a helyőrség tisztikara, a törvényszék képvisellete, a gyulaféhevári takarékpénztár, melynek az elhunyt elnöke volt, a régészeti egyesület, a különböző felekezetek, az iskolák: így a főgimnázium tanárikara és ifjúság, az irgalmas nővérek zárdájának növényeinek, kik igazgatójuknak végtisztességén jelentek meg stb. stb.

Videkről is nagyszámú papi és világi tisztelője jelent meg a boldogultnak.

A papság a katedrálisban egyházi ruhákba öltözött és innen indult d. e. 9 órakor a hosszú szomorú menet a halottas házhoz a püspöki palotába. Itt a gyászszertartást Fábián Sándor pápai praelatus, nagyprépost végezte a központi és a videkről bejött papság segítségével. Midőn a menet fölért a terembe, hol a koszorúval megrakott koporsó hatalmas megnyezet alatt föl volt állítva és fölsendült a papnövényedékek énekarának ajakán a szivet lelket átjáró Circumderunt . . . főséges dallama és utánna a Benedictus . . . zsolnár, szem nem maradt szárazon. A beszentelés után az énekar magyar gyászzéneket énekelt. Azután megindult a menet vissza a katedrálisba. A koporsót az elhunyt pap- és tanártársai vitték. A menethez csatlakozott a kegyelmes püspök úr is és így haladt a klerus, utánna a gyászoló család és a jelenlevők. Utközben az énekar a

Misereret énekelte egészen addig, míg a holttestet a szentelyben felállított tumbára fel nem tették. Ezután a celebráló püspök egyházi ruhákba öltözött és kezdetét vette az elhunytért a requiem. Az énekar gregorián, egyszerű, de főséges dallamon énekelte a requiemet. A szt. mise befejeztével a menet megindult a szentely alatt levő kriptához, melynek ajtaja a főbejáratnál szemközti levő oldalon nyílik. Utközben újra a miserere dallama hangzott fel.

A bejárat előtt a celebráló püspök meg egyszer beszentelte a halottat, az énekar még egy magyar gyászzéneket énekelt el s ezzel Ujfalusi József dr. apátkanonok átadták az örök nyugalomnak, de nem a feledésnek.

Halálának körülményeire vonatkozólag felmentjük azt is, hogy betegségével régi házi-orsosa és a tanácskoszra meghívott orvosok az első percben tisztában voltak azon aggasztó körülménnyel, melyet régóta fennálló és ugyanannyi idő óta operatív beavatkozást igénylő más bajai egyetemlegesen a betegnek okozhatnak. A beteg régi betegségeinek újból való operációját ép úgy perhorreskálta, mint a heveny betegség műteti megszüntetését. Mindenkor egész betegsége alatt egyet hangoztatott, hogy jól érzi magát és házi orvosa csak nagytitja a dolgot, rémeket lát fényes nappal. Dr. Ottó meghívását is az orvosnak csak nagy küzdelem árán sikerült kieszközölni.

— **Dr. Ujfalusi József olvasókanonok haláláról** a család az alábbi gyászjelentést adta ki: „Alulírottak fájdalomtelt szívvel jelentik, hogy forrón szeretett testvérük, illetve nagybátyjuk Dr. Ujfalusi József erdélyegyházmegyei székesegyházi olvasókanonok munkás életének 57-ik, papságának 34-ik évében f. évi március 17-én reggel 2 órakor a haldoklók szentségének buzgó felvétele után halhatatlan lelket Teremtőjének visszaadta. Földi részeit 1909. március 19-én d. e. 9 órakor a székesegyházban tartandó gyászmise után fogjuk a székesegyház sirboltjában elhelyezni. Az örök világosság fenyekedjék neki! Gyulaféhevár, 1909. március 17. Ujfalusi János mint testvére. Jenő, József és Rózsika férj. Ferenczy Ernőné és Laczkovics Rózsika mint unokaöccsei, illetve unokahugai.”

A székeskáptalan pedig nagy veszteségét következőképen tudatta: „Az erdélyi fehérvári székeskáptalan fájdalommal jelenti, hogy szeretett tagtársa Nagyságos és Főtisztelendő Ujfalusi József dr. székesegyházi olvasókanonok, kolozsmonostori c. apát, egyházmegyei ügyész, a bpesti kir. tudományegyetem hittani karának bekebelezett tagja, a papnevelő intézetben a lelkipásztorkodás és erkölcsan tanára, a zinat- és hittanvizsgáló bizottság tagja, státusi igazgató tanácsos munkás életének 57-ik, papságának 34-ik évében folyó 1909. évi március 17-én reggeli 2 órakor a haldoklók szentségének buzgó felvétele után halhatatlan lelket Teremtőjének visszaadta. Földi részeit 1909. évi március 19-én d. e. 9 órakor a székesegyházban tartandó gyászmise után fogjuk a székesegyház sirboltjában elhelyezni. Az örök világosság fenyekedjék neki!” Ezenek kívül még gyászjelentést adott ki az Alsófehérmegyei Történelmi, Régészeti és Természettudományi Egylet és a Gyulaféhevári Takarékpénztár. Az előbbinek alelnöke, utóbbinak pedig elnöke volt a boldogult főpap.

— **Ifjúsági szentgyakorlatok.** A székesegyház helyi róm. kath. főgimnázium ifjúsága f. hó 23—25-ig Reiser György dr., szatmári nyugalmazott főgimnáziumi hittanár, a hirves író Adjunctus Secundus lelkivezetése mellett szentgyakorlatokat tartott, a melyeken a tanári kar is teljes számban vett részt.

D é v á n Rak József papnevelőintézeti tanulmányi felügyelő, a dévai állami tanítóképző intézet kath. vallású növendékeivel e hó 18. 19. és 20-án tartotta a szentgyakorlatokat. A szépen fegyelmezett ifjúság példás áhítattal vett részt minden szentgyakorlaton, amely örövendé körülményben jelentékeny része volt S a r u d y O t t ó igazgatónak, ki az ő nemes erkölcset a vezetése alatt lévő intézetre, hogy úgy mondjuk, mintegy reányomta.

Hasonlót mondhatunk az állami reáliskoláról is, ahol F e j e r Gerő dr. a gyulaféhevári róm. kath. főgimnázium hittanára végezte a lelki megfeszítülés szent cselekvényeit. Ezen intézetnél is az igazgató mindent elkövetett, hogy az ifjúság lelki megújítását a legintenzívebb módon eszközölhesse a buzgó hittanár. Adja Isten, hogy szép siker és eredmény kövesse ez üdvös munkálkodásokat.

— **Egyháztanács.** A gyulaféhevári róm. kath. hitközség egyháztanácsa és iskolaszéke március hó 25-én, esütörtök délelőtt 11 órakor a városháza tanácstermében rendes gyűlést tart, amelyre az egyháztanácsosokat ez úton is meghívja az elnökség.

— **Nagybójtai konferenciák.** Nagy örömet, jó épületet meg értékes tanulságot szerzett gyulaféhevári híveinek a kegyelmes püspök úr azzal, hogy a szentgyakorlatok vezetésére megnyerte H o c k János budapest-kőbányai plébános, országgyűlési képviselő urat. Messze híres már az ő neve egyházi, mint politikai szónoklásunkban, de mely hitének meleg közvetlenségén csak azok épülhetnek igazán, akik gazdag tudásának, meg okulást nyújtó bőséges élettapasztalatainak talán kimeríthetetlen kincsesházából tulajdon szép előadása útján méríthetni szerencsések. Ezen valóságos kitüntetés pedig most Gyulaféhevárnak jutott. A városi templomok szükeknél bizonyultak, mert nemcsak az összes katolikus hívek, hanem más vallásúak is tekintélyes számban látogatták a várva-várt konferenciákat. Az illusztris lelkiatya március hó 17-től délelőtt és délután az oltár-egyesület tagjainak, este pedig a férfiaknak beszélt; március hó 21-én reggel a barátok templomában volt a közös szentáldozás. Hisszük, hogy a konferenciák hatása maradandólag bevésszék a hallgatók szívébe s nemcsak most, hanem még hosszú ideig élénk eszmecserék tárgyai lesznek. Némely elmélkedés tüneményes hatással volt: tárgya megkapta az eszt, az előadás formája pedig valósággal magával ragadta az ember szívet s a szemekben sokszor teleslámlottak a meghatottság köneyei; sőt megtörtént, hogy még maga a szónok is lelki életének megrázó eseményein könyezett, annyira áthatotta őt élő hitének és mélységes szeretetének értelme. A férfiak konferenciái Ujfalusi apátkanonok halálához fűzött bevezetés után: a hit és a tudomány, a jó cselekedetekben élő hit, a tökéletes hit, Krisztus urunk és az Oltárszentesség. Főséges tárgyak, de mondhatjuk, hogy hozzájuk mérten főséges volt az előadásuk is.

ELSŐ SZENT ÁLDOZÁSI EMLÉKKÉPEK,

valamint mindennemű szent képecskék

legnagyobb választékban, különféle alakban és a legszebb kivitelben, magyar, német vagy tót szöveggel a legutányosabb árban kaphatók Buzárovits Gusztáv könyvkereskedésében Esztergomban. — Mutatvány-képek és árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Az öltáregyesület tagjai pedig valóságos vete-
kednek az elmélkedések szépségeinek felsorolá-
sával és nem győzik hálával magasztalni kiváló
lelki vezetőjüket. Az üdvösség napjai elmúltak
ugyan, de jó eredményök hatni fog még
soká. Sokszor és gyakran visszagondolunk lelki-
atyánkra azon szívünk szerinti óhajással, adja
a jó Isten, hogy nagy tudását, értékes életta-
pasztalatait, csodás szónoki művészetét Krisztus
Urunk igaz dicsőségének és a lelkek üdvének
buzgó munkálására még sokáig fordíthassa.

— **Nagyenred r. k. hívőinek ünnepe.** Még
nem halt ki, még él a szenvedő lelkekben a
halálra kintott Istenember iránti végtelen szere-
tet, még él a hívők szívében erős vágy meg-
enyhíteni az ő borzalmas kínjait! Könyfakasztó,
lélekemelő szép ünnepe volt nagyenedi testvé-
reinknek. Egy régi óhaj — egy általános forró
vágyuk teljesülését látták örömmel végbemenni.
Őrült ott a lelkes ifjú szív, örült és könnyezett
ott az élet nyomorúságában megtört agyastán.
Mi volt vajjon ott? — Keresztúti képeket áldott
meg dr. Lakatos Ottó, a magyarországi
minoriták rendtartományi főnöke. Nem volt eddig
keresztúti kép kicsiny templomunkban, nem
kísérhették a jámbor lelkek az Urat keserű
kálváriáján és ennek hiányát érezte már hosszú
éveken át a hívők kicsiny és mégis annyi
támadásnak, kísértésnek kitett serege. És most
akadt egy szívből-lelkeből áldozatra kész, lel-
kes katolikus hívő Novák István gyógy-
szerész és ennek áldott lelkű neje Komáromi
Mária, kik megvonva maguktól a világnyújtotta
élveket, azok költségeit az Úr Jezus oltárára
tették, nem feltűnési vágyból, hanem titokban,
szerényen. Ez a korona értékű, vaszóra festett,
stilszerű, gyönyörű keresztúti képeket ajándé-
koztak a szegény templomnak. Ő leirhatatlan az
az öröm-mámor, az a lelkesedés, a mellyel hívő
testvéreik az ajándékok fogadták! Ráda György
róm. kath. lelkész, ki szeretett híveinek úgy
földi, mint örök boldogságát annyira szíven
hordja, ki fáradságot nem ismerve, rendíthe-
tellen buzgalommal munkálkodik, hogy szerény
erejével védje, óvja e kicsiny nyáját, gondos-
kodott arról, hogy folyó hó 19., 20. és 21-én
a színtén régóta nélkülözött lelkigyakorlá-
tókban a részesüljenek a hívek. Dr. Monay
Ferenec theologiai tanár, jeles szónoka a mino-
ritáknak tartotta százakra menő, de még más
vallású testvéreink előtt is, remek szép beszé-
deit. Szem nem maradt szárazon, még a leg-
keményebb is megindulva borult a szenvedő
Jézus elé becsánatért esdekelve a szt. gyónás-
ban s erőt merítve, szeretetet kérve a szt.
áldozásban. 600-an járultak a szentségekhez,
hogy tiszta lélekkel követhessék édes jó Jézus-
kat. 21-én vasárnap délelőtt énekes nagy mise
után, melyet Főtiszt. Rendfőnök úr celebrált
fényes és nagy assistentia mellett, ment végbe
a róm. kath. dalárda közreműködésével a
keresztúti képek megáldása. Megható, a maga
egyszerűségében remek szertartása ez egyhá-
zunknak. Ugyanakkor delután maga a Rendfőnök
úr tartotta Enyedben a első keresztúti ájta-
tosságot, melyen sok református vallású is
résztvett; utánna „Te Deum” volt, áldás a
szentségi Jézussal. Van tehát már keresztútja
Enyednek, van már hely, hol az élet keresztjét
elviselni enyhülést találhatnak. Sokáig fog élni
szívükben március huszonegyedikének feledhe-

tetlen emléke. De örökké tartó lesz az édes
Jézus áldása, hálája úgy a jó lelkű adomány-
zők, valamint az ő igazán soha-soha sem feledő
hívei iránt. (Sch. B.)

— **Érettségizendők figyelmébe.** Az 1908—9
év végén Gyulafehérvárt tartandó érettségi vizs-
gálatra jelentkezni lehet az igazgatónál április
hó 1-től 15-ig. A jelentkezés alkalmával minden
tanuló köteles születési bizonyítványát, valamint
összes középiskolai tanulmányairól nyert bizo-
nyítványát felmutatni. Jelentkezéskor fizetendő
fizetendő 20 korona díj, magántanuló
ennek kétszeresét fizeti; azonkívül kivétel nélkül
1—1 kor. bélyegilletéket fizetnek. Az igazgatóság.

— **Színház.** Vasárnap. Két darabot
is adtak, mindkettőt operette volt. Ebből a
fajtaból kettő sok egy napra. A színtársulat —
úgy látszik — nem rendelkezik oly kiváló éne-
kesekkel, akiknek egy énekes darab előadása
nem erőpróba, hanem a művészeti érték fok-
ozása. A delutáni Tatarjárás jó lehetett, de
már a koldusdiáknak esti előadása alig elégít-
hette ki a legszerényebb várakozást is. A darab
szép zenéjével nem állott egy magaslapon az
ének, a tatarjárás után a koldusdiáknak bá-
gyadság, szembeötölő fáradság volt észrevehető.

Hét fő. Wilde Oszkár Salomeja került
színpadra. Valóban csodálkozunk azon, hogy ennek
a kéjtől líhegő drámanak a műsoron tartását
helyesnek, jónak tarthatja bármely vidéki szin-
tagozat. Lehet Wildenek akármilyen felfogása
a művészetről, a művészet értékeről, keresse
bár a szepet ott, ahol neki tetszik, mi nem
tarthatjuk művészesnek, művészi értékűnek azt,
ami az erkölcsi érzés teljes mellőzésével a
lobogó szenvedélyek, vad kejelgések kultuszát
hirdeti. Ez a darab kétségtelenül szepen
megírva, de még érzékibb, mámorosabb, szen-
vedélyesebb, mint Wilde egész élete. Enyhítő
körülmény, hogy nincs tragikai erő, amely
Saloméban a világhírű Sarah B. szerepét azzal
az iszonyatos örülettel tudná elfájni, amely a
darab olvasásakor előttünk kibontakozik. A
szereplőkről annyit elismerünk, hogy legalább
tűlzásba nem estek. Még egy gondolatot ébresz-
tett bennünk az előadás a mai színtársulatok
működéséről művészeti és művelődési szem-
pontból, erről azonban később más helyen
zámolunk be.

Kedd. A gépiró kisasszony c. darabban
is sok a pikantéria. Nem kellene szándékosan
s annyira feltűnő hangsúlyozással kiemelni épen
azokat a részeket, amelyek minden komoly gon-
dolkodású ember elítél. Színesnek, színész-
nek egyaránt tudnia kell, hogy a hatásvadászat
hol éri el azt a pontot, melyen túl minden a
jó izlés és erkölcsi érzés rovására esik.

— **Tanítóegyesületeink Szövetségének
választmánya** márc. 20-án gyűlést tartott. A
gyűlésen részt vettek Imets F. Jakó tisz. el-
nök, Péter J. elnök, Kóródy P. dr., Matykássy
J., Zlamál Á., Barts Márton. Az elnök jelentést
tett a folyó ügyekről, melyek között előfordult
a közgyűlés jegyzőkönyvére adott fopásztori le-
irat, a részletes tanmenet jelenlegi állapotát és
több kérés a felsőbb hatóságokhoz. A választ-
mány megbízta a nyári közgyűlés rendezé-
sét, melyre az egyes egyesületek figyelmét fel-
hívja. A tárgyalásra kitűzendő felolvasások
megválasztása az egyesületi joga, azonban ki-
vánatos, hogy a Népművelőben közzétett tételek
figyelemben részesüljenek. Az elnökségtől kibo-
csátandó körirat fogja egyebekben a tájékozta-
tást az egyesületeknek megadni.

— **A székely-sárdi** róm. katolikus filiális
hitközség újonnan épült kápolnája helyeül
szolgáló belteleket a hitközségnek Gróf Teleki
Árthur taneis lakos és székely-sárdi nagybirtokos
úr ö Meltósága ajándékozta; eredményes gyü-
mölése látszanak, s ha Székelysárd önálló
plébániává nőne ki magát, megígérte, hogy a

lelkész dotatójának egy tetemes részét is szívesen
elválalná, ha Székelysárd önálló községgé
nőne ki magát. A szép kis kápolna fölépült,
elég költségesen, de sok és nagy hiányokkal, még
az 1908. évi pünköszt másodnapján Meltóságos
és Főtisztelendő Karácson Márton maroskerü-
leti apát, főesperes úr által benediktálva, a
közhasználat céljára átadott a híveknek, mely
alkalommal, a mindenkor áldozatkész közked-
vességu kerületi főesperes úr látva a hitközség
megtestesült szegénységét, egy öröklámpa be-
szerzésére a lelkész kezébe 50 koronát tett és
a nagylelkűen tett áldozat, ma már fényével
jelezi az imádandó és legmeltóságosabb elrejtett
Oltárszentséget. P. Lukács Ádám lelkész.

— **A gyulafehérvári** róm. kath. főgimnázium
tornaköre ez évi disztornáját folyó hó
25-én csütörtökön (Gy. o. B. Asszony napján)
d. u. 5 órakor tartotta az iskola tornacsarnokában.

— **A gyulafehérvári munkásgimnázium**
e hó 26-án (pénteken) este 8 órakor az állami
elemi iskolában befejező előadást tart, vitett
képekkel, az 1848—49. önvédelmi harcunkról,
melyen az érdeklődőket szívesen látja.

— **A Veres Kereszt Egyesület** évi köz-
gyűlése. A V. K. E. gyulafehérvári fiókja márc.
30-án d. u. 1/2 órakor a városbába tanácster-
mében választmányi gyűlést, 5 órakor közgyű-
lést tart. A gyűlés tárgya a szokásos évi jelen-
tések és beszámolások elintézése. A gyűlésre a
tagok figyelmét felhívjuk.

— **A brassói zárdaiskola műsoros elő-
adása.** A nyilvános nagy közönség elé, a vigadó
színpadára legelőször vasárnap, március hó
14-én lépett a zárda növendékeinek kedves kis
művészes csoportja. Már előre is jelezhetem, hogy
ez az első lépés bátor és határozott volt s ez
sokat jelent, mert hiszen világos, hogy a kedves
iskolai ünnepek jelentéktelenségétől a nagy
közönség előtt való nyilvános szereplésig nagy
út van. A rendezőség is jóval többet, tartal-
masabbat, művészbibbet akart nyújtani, mint az
iskolai ünnepek alkalmával, hiszen teljesen
színházi árak mellett tette lehetővé a belépést.
Olyan szépen, szálfinom tisztasággal, mérsék-
lettel és izléssel tudnak ezek a brassói zárda-
leánykák énekelni, hogy az ember, ha nem tudná,
el sem hinné, hogy iskolás gyermekek s nem
készen művészek. Tiszta intonálás, biztos,
rendes lélekzettel, pontos bevégzés s az a sok
üde, csengő gyermekhang valóban művészi
produkált. A betanítás és rendezés nehéz
munkáját a nővérek kivül a plébánia végezte.
A közönség egy magas színvonalú, pompásan
sikerült ünnepély hangulatával távozott el a
zárda falai közül. (V.)

— **Támogassuk a Kossuth-muzeumot!**
1848-ra örökké visszaemlékszik a magyar. Nagy
idők voltak azok és nagy emberek a megte-
remtői. Áhitattal, kegyelettel kell tekintenünk
mindent, ami arra az időre emlékeztet. Meg
kell becsülnünk a nagy nemzeti küzdelemből
reánk maradt emléktárgyakat, melyek egy szebb
jövő kivására sörkentenek bennünket. És mi
megsem adjuk meg ezen szent emléktárgyak
leggazdagabb tárházának: a Kossuth-muzeum-
nak azt, ami magasztos hivatásánál fogva őt
megilleti. Hivatalos tényezők sem teszik meg
kötelességüket. Ezért fordulunk a hazafias ma-
gyar társadalomhoz, amelybe egyedüli remé-
nyünket helyezzük, hogy a muzeum kiadvá-
nyainak vásárlásával mentse meg a Kossuth-

**Magyar Ásványvíz Forgalmi és Kiviteli
Részv.-Társ. Budapest, V., Báthory-u. 5.
főlerakata GYULAFEHÉRVÁROTT
Kőbányai részvényserfőződe főraktára cégnél.**

— **Állandóan raktron vannak és árusítatnak azonnali palackcsere mellett:** —
Borszéki főkut
Borszéki Kossuth-kut
B-széki Boldizsár-kut
Bodoki Matild
Baross
Borhegyi
Bohóti
Előpatoki
F.-Rákosi Mária
Fehérkői
Glória
Horgász
Hankó
Kászon-Jakabfalvi
Kászon-Salutaris
Rézpáti
Székely-Selters
Stojkai

muzeumot. 10 korona ellenében megküldjük Hock János: „Rákocziné“ című diszművét. Ebből a munkából 20 koronás más díszesebb kiadásban is van. 100—150 koronáért szállítjuk a „Kossuth Lajos azt izente . . .“ c. hatalmas képet, mely 170 cm. szélességével és 130 cm. magasságával a legnagyobb színes olajnyomtatás a kontinensen, a 100 koronás kép egyszerű keretű, a 150 koronás: arasznyi széles díszes aranykeretű. Tárgya fenséges, kivitele ehhez méltó. Ezeket a kiadványokat rendeljük meg és meg lesz mentve legértékesebb nemzeti gyűjteményünk: a Kossuth-muzeum, mely Budapestten, VIII., Nepszínház-utca 23. sz. a. van.

— Az erdélyi róm. kath. státus kézdí-vásárhelyi főgimn. husvétii lelkigyakorlatának napi rendje következő volt: március 21-én vasárnap. Este 5 órakor ünnepélyes „Veni Sancte“, letenye Jezus Szent Szívéről, áldás a templomban. Március 22-én hétfőn: Délelőtt 8 órakor első szentbeszéd, utána szentmise a tornacsarnokban. Délelőtt 10¹/₂ órakor második szentbeszéd. Délután fel 3 órakor harmadik szentbeszéd. Délután 5 órakor negyedik szentbeszéd, utána a tornacsarnokban felállított oltárnál egytized a fájdalom olvasó, a bold. Szent Szűz litániája, Antiphona, áldás. Március 23-án kedden: Délelőtt, délután, úgy mint az előző napokon. Március 24-én szerdán: Délelőtt úgy, mint az előző napokon. Délután 2 órakor szentbeszéd, utána kötelező szent gyónás. Március 25-én csütörtökön Gyüm. o. B.-Asszony napján: Délelőtt 7¹/₂ órakor szentmise, közös szent áldozás bucsu imák a templomban. Jegyzet. a) Minden egyes szentbeszéd előtt „Keresztények sirjaitok“ s a szent beszéd után „A keresztfához megyek“ kezdetű énekből két strofa. b) Minden szentbeszédet megelőzőleg 1/4 órán át olvasás „Philothea“-ból, írta Szalézi Szent Ferenc. A délelőtti és délutáni tartandó szentbeszédre — pontos megjelenés esetén — a városi katolikus férfi közönséget szívesen látta az igazgatóság.

— **Marc. 15-ét** nagy lelkesedéssel ünnepelte meg a szovátai fiatalság papja és tanítói vezetése alatt. Az előre kihirdetett ünnepre a tarackok durrogása által is figyelmessé tett falú népe ünnepi ruhában sereglett az ünnepélyt megelőző isteni tiszteletre. Pont 9 órakor — midőn a községet hazafias dalok éneklése közben bejárt nemzeti zászló szalagokkal ékesített ifjúság a nemzeti színű zászló alatt visszaérkezett — megkezdődött a hálaadó isteni tisztelet, mely után a templomot igazán zsufolásig megtöltött közönség — vallás és nemzetiség különbség nélkül — kivonult a templomterre és a mellette levő kath. iskola udvarára. A 14 pontból álló ünnepség fényesen sikerült, s a kath. Sajtóegyesületnek is 12 kor. 34 fillért jövedelmezett.

— **A róm. kath. Oltár- és Nőegylet** a „Besztercei Kör“ nagytermében folyó hó 21-én — vasárnap — tartotta IV. jótékony célú estélyét az alábbi műsorral: 1. Zongorán játszott Eisenburger Helén úrhölgy. 2. Étlőkép: „Jakob álma“. 3. Magyarul szavalt Bedekovich Lajos úr. 4. Étlőkép: a) „Ave Maria“, b) „Bethlehem jár szol“, c) „A napkeleti bölcsek“. 5. Németül szavalt Heller S.-né úrnő, zongorakíséret Kendeff Ö. úrtól. 6. Étlőkép: a „Szent Cecilia“, b) „Szent Erzsébet“.

— **Katholikus Népszövetség** értésre adja tagjainak, hogy a tagok leveleiket ne címezzék az elnökök vagy a főtáitkár nevére, hanem az irodára (IV. Ferenciek tere). Ugy is sok zavarra, késedelemre adhat alkalmat, ha a levelek nem így címeztetnek. Az egyes tisztviselők huzamosabb ideig távol lehetnek, így az ügyek intézése késedelem szenvedhet, de egyébként is csak

szaporítja a munkát, ha a hibás címzés miatt nem az irodában történik a kézbesítés, sőt nem is oly bizonyos, hogy a címzett minden esetre kézhez vette a küldeményt.

— **Katholikus Népszövetség** március 21-diken országos agitációs vasárnapot tart. A Szövetség központi irodája felszólította azon helyi szervezeteket, melyek ez idén még nem tettek a taglétszámról jelentést, hogy ezen napon tartsák meg ezidei alakuló gyűlésüket s küldjék be mielőbb jelentésüket a központi irodának a tagok létszámáról, valamint a tagsági díjak befizetéséről, és siessenek. Ugyanis a kormányzó tanács határozata szerint a harmadik füzet már csak azoknak küldhető, akik a folyó évre tagsági díjukat befizették.

— **Első Leánykiképzési Egylet mint szövetkezet, Gyermek- és Eletbiztosító-Intézet.** F. évi március 14-én tartotta ezen intézet 46-ik közgyűlést Schwarcz Armin elnöke és a számosan megjelent tagok élénk részvétele mellett. A jegyzőkönyv hitelesítésére kiküldettek Dr. Grauer Vilmos és Bíró Márk urak, szövetkezeti tagok. Az előterjesztett mérleghől, valamint az igazgatósági jelentésből kiténik, hogy az 1908-ik kezelesi év is az üzleti és közigazdasági téren uralkodott súlyos viszonyok dacára a fokozott tevékenység igénybevétele következtében kedvező volt. A felügyelő-bizottság jelentésének felolvasása után az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak a felmentvény megadatot. A jelentés kiemeli, hogy 1908. évben különböző esedékes-ségek címén a tagok részére 1,542,932 K. 38 fillér vagyis 315,519 K. 51 fillérrel több lett kifizetve, mint az elmúlt 1907-ik évben. A díjtartalék, mérleg szerinti összege 14,892,514 K. 43 fillér. Az 1908-ik év új szerzőmánya 17,113,000 K. volt, a biztosítási állomány pedig a teljesített kifizetések figyelembevételével és a fennálló biztosítások pontos megállapítása után 66,069,973 K. 14 fillerre emelkedett. Az összevételek 4,097,660 K. 20 fillér, 279,469 K. 55 fillérnyi gyarapodást, a mérleg végösszege pedig 1,167,650 K. 45 fillérnyi emelkedést tüntet fel, úgy, hogy az utóbbi 16,309,227 K. 59 fillert ért el, mely összeg óvadékképes értékpapirokban, takarékbetétekben, 3 budapesti bérházban, készpénzben, stb.-ben nyeri fedezetét. Az 1908. év végével az értékpapirpirokon uralkodott depresszió oly alacsony árfolyamokat eredményezett, hogy ez ismét árfolyamkülömbözetet okozott. Ezen árfolyamvesztés az azonban csak látszólagos, mivel az értékpapirállomány, melynek összege 9,220,120 K., az egész várt kamatjövédelmet: 397,469 K. 65 fillert, esorbatlanul meghozta és mivel ezen külömbözet az árfolyamok remélhető javulásával fog kiegyenlítődni. A jelentés joggal említi fel mint erkölcsi sikert az elmúlt esztendőnek az osztrák kormány részéről nyert működési engedélyt és ennek kapcsán az Ausztriában való megtelepedést és a fióktelepnek Wienben, I. Dominikanerbastei 6. alatt történt megnyitását. A felügyelő-bizottsági tagoknak egyhangulag történt újra megválasztása után Röser Alfréd Ervin úr szövetkezeti tag indítványára az agg elnökök Schwarcz Arminnak, az igazgatóság-nak, felügyelő-bizottságnak és választmány-nak valamint Kohn Arnold vezérigazgatónak és Friedlaender Izidor igazgatónak elismerést és köszönetet szavaz a közgyűlés.

TAN-ÉS NEVELÉSÜGY.

Felhívás és kérelem a hazai katolikus tanítóegyesületekhez és körökhoz.

Az Országos Kath. Tanügyi Tanács tisztelettel felkéri a hazai kath. tanítóegyesületeket és köröket, hogy f. évi tavaszi gyűléseiken az alább közölt tetteleket megvitatni sziveskedjenek.

1. A család és iskola együttes feladatai a gyermekifjúság vallásérkölcsi nevelése érdekében.
2. A köznevelés gyakorlatias iránya és ennek határai a népiskolai nevelés és oktatásban.
3. Az 1907. évi XXVII. t.-c., mely intézkedései érinthetik a hitvallásos iskolák jellegét.

A törvény ezen intézkedéseinek magyarázata. Mik a kath. iskolák védelme szempontjából az iskolafenntartók és a magyar keresztény társadalom legsürgősebb teendői?

4. Az 1891. évi nyugdíjtörvény revíziójának sürgetése.

5. A kath. nepoktatási intézetek „Rendtartási szabályzatá“-nak revíziója.

A beérkezett vélemények és határozatok alapján állapítja meg az Országos Kath. Tanügyi Tanács a magyarországi kath. tanítók folyó évi nagygyűlésének tárgysorozatát; miért is tisztelettel kérjük az érdekelteket és körök t. elöljáróit, hogy a közölt tettelekre vonatkozó értekezések eredményét, esetleg más időszertű kérdéseknek a nagygyűlés tárgyszorjába való fölvétele iránti javaslatokat legkésőbb június hó végéig az Országos Kath. Tanügyi Tanács központi irodájába Budapest, VIII. Szentkirályi-u. 28. beküldeni méltóztassanak.

Budapest, 1909. február 26.

Az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács elnöksége.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

* „Kis Pajtás“ 29-ik száma kedves gyermekarcokkal van telve. Az ügyesen összeállított szám sok örömet szerez a kis pajtásoknak. Melegen ajánljuk a képes gyermeklapot. Február—június végéig 3 korona. Az új előfizetők az első felévi számokat csekély egy koronáért kapják. Cim: „Kis Pajtás“, Budapest, VII., Thököly-út 16. Mutatványszámot iskoláknak nagyobb mennyiségben is készséggel küldenek.

* **Az Egyházi Közlöny** (szerkeszti Gerely József) XXI. evf. 11. száma ismét a legérdekesebb tartalommal jelent meg. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Esterházy-utca 15.

CSARNOK.

Oláhláposbányai róm. kath. egyházközség története.

(Folytatás.)

14. **Kodora Illésné**, hogy férjeért március 20-án egy énekes gyászmise liberával s érette, amíg el, július 24-én (őnaptra szerint) egy esendes szent mise végeztessék, Opra Lajosnak átad 120 koronát, azt is megjegyezvén, ha meghal, azon esetben az énekes Requiem érette is mondassék férjével együtt, míg az olvasott mise csak érette mutattassék be. Meghalt 1905. ápril 20-án. Megerősítése 1171—1902. sz. alatt.

15. **Kriszt Ferenc** alapító nevével már találkoztunk 9. sz. alatt. Újjal alapítvány, melyet felesége (Anna) lelkiüdvéért 50 korona összegben 1902. január 9-én tett le 256—1902. püspöki magas szám alatt lett kötelezővé.

16-ik jámbor alapító **Mirt Mária**, ki 50 korona alapítványával szép bizonyosságát adta annak, hogy a keresztény házastársi szeretetnek a halál nem vethet véget, rendelvén, hogy a jelzett összeg kamatai fejében minden év május 17-én férjéért, Gáspár Sebestyén-ért: egy olvasott szentmise mondassék. Erdélyi püspök úr öccsellenciája 2669—1903. sz. alatt hagyta helyben.

17. A hitélet fellendítésében új tevékeny oláhláposbányai „Mária társulat“ is, élen érdeműs elnöknőjével belép a kegyes alapítók sorába. Ugyanis Majker Józsefné született Likker Szidónia, az Élőrózsafűzér tár-

sulat tagjai által havonként adományozott fillérekből „a kegyes Szűz Anya által támogatva” kettőzár koronát ad Opra Lajos lelkésznek, hogy ennek kamatait évenként:

a) Május 2-ik szombatján az Élőrózsafüzér jelenben és jövőben életben levő tagjaiért énekese;

b) Október első vagy második hete egyik, nem akadályozott napján az Élőrózsafüzér már elhalt tagjaiért énekese Requiem cum Libera mondassék. Gróf Majláth Gusztáv Károly erdélyi püspök úr Öexcellenciája január 27-ről kelteve 294—1904. magas szám alatt legkegyelmesebben megerősítette.

A 18-ik alapítvány szintén Opra Lajos idejéből való. Sásalovits Károlyné megemlékezvén az emberek, rokokok ama gyarlóságáról, hogy haláluk után rövid időre el szoktak feledkezni elhunytjaikról, hogy ő ne tartozzék az elfelejtett lelkek közé, 50 korona alapítványt tesz, hogy ennek kamataiért évfordulati csendes gyász szentmise mondassék. Meghalt 1904. jun. 22-én. Ez is megerősítést nyert 1345—1904. sz. alatt.

A 19-dik és a hátralévő itt felsorolandó alapítványok Szmolten Pál alatt tettek. Treitli Ferenc halálos ágyán 150 koronát tesz le alapul, hogy ezért október 4-ikét követő szabad nap. énekese Requiemet mondjon a lelkész. 38—1906. sz. alatt elfogadtatt.

20. Zeimann János ügy óhajtja, hogy érte jan. 27-én egy olvasott szentmise in colore, s ha meghal, az anniversariumon olvasott gyász szentmise mondassék.

Julius 13-án pedig feleségeért, Debreczeny Erzsébetért egy olvasott gyász szentmise mondassék. Alapul 100 koronát tesz le. Elfogadtattott 3374—1906. sz. alatt.

21. Özv. Gáspár Karolyné, szül. Likker Julianna, először magáról gondoskodik, óhajtva, hogy minden év február 16-án egy csendes szentmise mondassék érte; másodikor ferjéről, rendelve, hogy november 4-én örötte mutattassék be a vérontás nélküli áldozat. Mindezekért 100 koronát tesz alapul. Megerősítetett 4708—1906. sz. alatt.

22. Özv. Moldován Andrásné, szül. Maresán Julia örök alapítványkép 100 koronát tesz le, hogy ennek kamatai fejében:

a) június 2-án ferjéért egy olvasott gyász szentmise,

b) augusztus 7-én Debreczeny Menyhértért (első ferje) egy olvasott gyász szentmise mondassék. 6243—1907. megerősít.

23. Helcz Katalin ügy kívánja, hogy egy olvasott szentmisét Jézus Legszentebb Szíve imáadására, egyet pedig, míg él, november hó 25-én lelkiüdvességeért mondjon a lelkész, ha pedig meghal, ezen mise halála évfordulati napjára tétessék. Megerősítést 6243—1907. magas szám alatt nyert. Az alapítvány 100 koronáról szól.

24. Az oláhláposbányai m. kir. bányamunkások társaságára az 1860. években megemlékezvén arról, hogy minden jó és tökéletes adomány onnan felülről a világosság Atyjától származik, hogy a bányauzem fölött az Isten áldása lebegjen minden időn keresztül, és hogy a lelkész fizetését is javítsák, évente 25 forintot ajánlanak fel, oly kikötéssel, hogy ezen összegért egész éven keresztül, minden esütörtökön a bánya szerenéséért csendes szentmise mondassék: in colore. Ez az eredete az u. n. bányászmisének. Mint ez a nagybányai bányai igazgatóság 3003—1865 sz. értesítéséből kitűnik.

(Foyt. köv.)

Szerkesztői üzenetek.

Sch. B. Nagyenved. A pozitív alapon épült alkotások előbb-utóbb a negatívumot oda juttatják, a hová valók: a semmiségbe. Csak kitartás és kiváló ügybuzóság vezérelje az intéző köröket. Megígért munkálkodását köszönjük.

F. L. Dés. „A fájdalom”, „Kántorságról”. — ugy. szintén a márc. 2-án beküldött cikkeket megkaptuk, térszűke miatt azonban egyelőre még nem közölhetjük.

D. F. Budapest. „A megszegett fogadalom” jönni

fog, a többiek inkább hitbuzgalmi folyóiratba valók. Egy ideig még megőrizzük.

Észrevétel, Gyulafehérvár. A szóban forgó ügyhöz bárki hozzászólhat. A kérdéses tervezetben hiányok, esetleg tévedések fordulnak elő, sziveskedjék kifejtetni, mi ezt örömmel fogadjuk.

Az arany középut. Elvont, teoretikus fejtegetés, nem közölhetjük.

Competens és Hazafi Vrai János II. Gyulafehérvár. Névtelenül beküldött cikket nem közölhetünk, mert ha a cikkért megtámadnak, azt legalább tudnunk kell, hogy ki ért viseljük az okokat. Szerkesztőségünk a diszkrecióért felelősséget vállal.

FLEISCHER JÁNOS

(Keresztény katolikus cég)
egyházi ruha és reverenda-szabó
PÉCS, Ferenciek-u. 9.

Évek hosszú gyakorlata képesít a legjobb szabású, minőségű és finoman kidolgozott **reverendák** és **címádák**, **papi civil öltönyök** előállítására.

Üzletemet első sorban

Egyházi ruhák

készítésére rendeztem be. **Mindennemű egyházi ruhák:** casulák, pluvialek, velumok, baldachinok, minisztráns ruhák, zászlok, lobogók, karingek, albak, kehelyruhák stb. készíttetnek.

Nem kell sem Budapestre, sem Bécsbe menni. Üzletem **versenyképes** minden pesti vagy bécsi céggel úgy **szabászat**, **mint ár** és **minőség** tekintetében. Tessenek meggyőződni róla.

Egyházi ruhák javítása olcsón és jól készíttetnek.

! Költségvetés, árjegyzék ingyen. !
! Személyesen is megjelenek !

LEGNAGYOBB-SZŐLŐOLTVÁNYISKOLA

AZ ÁLLAMI FELÜGYELET MELLETT LÉTESÜLT

MILLENNIUM

TELEP

NAGYÖSZ

TORONTÁL M.

TERJEDELME 500 KAT. HOLD
KÉSZLET 50K MILLIÓ
ÁRJEGYZÉK INGYEN

MILLENNIUMTELEPEN-VETTEM   NEM A
MILLENNIUMTELEPEN-VETTEM

FEDÁK ISTVÁN

többszörösen kitüntetett fajbaromfi tenyészet
Keczerpálvágása, u. p. Tapolyhanusfalva (Sáros-megye.)

ÓRIÁSI

PEKINGI KACSA

bronzpulyka, aransárga és hófehér orpingtonyuk tenyésztésokról **ingyen árjegyzéket**

küld:

Fedák István

többszörösen kitüntetett fajbaromfi tenyészet. —

Keczerpálvágása, u. p. Tapolyhanusfalva. (Sáros-megye.)

DOBROWSZKI KÁROLY

kályhakészítő, cserépkályha raktára

GYULAFEHÉRVÁRT.

Raktár: Nagyszebenben Jickeli F. Károlynál. Állandó nagy raktár.

Tűmentes, divatos stílusban készítek cserépkályhákat, szabadalmazott

Patent Fűtő Multiplikátor gyors melegedés

a legszebb színekben, u. m. barna, zöld, elefántesont, fehér, samoa, drapp, borszöld, almazöld, víz zöld, égkék, világosbarna, gesztenyebarna, majolika stb. Fűdőkád burkolatok, Fayenc porcellán lemezekből, porcellán takarektűzhely fehér és kék színben. Régi kályhák javítását és átrakását elvállalom 2—3 évi jótállás mellett.

Pontos kiszolgálás, jutányos árak!

Kiváló tisztelettel

Dobrowszky Károly.

Papp György könyvnyomdája Gyulafehérvár

Legujabb könyvnyomda Alsófehérvármegyében.

Szállítója és nyomtatója:

a Nagyméltóságu és főtisztelendő erdélyi püspöki hivatalnak, a gyulafehérvári ev. ref. esperesi hivatalnak, az Erdélyi róm. kath. Irodalmi Társulatnak, a Gyulafehérvári róm. kath. főgimnáziumnak, a Gyulafehérvári kir. törvénytársaságnak és kir. ügyészségnek, Gyulafehérvár sz. kir. város tanácsának, a Gyulafehérvári takarékpénztár részvénytársaságnak, a Gyulafehérvári népbank részvénytársaságnak, a Gyulafehérvári „Julia“ takarékpénztár részvénytársaságnak, a Gyulafehérvári püspöki elemi és polgári leányiskolának, a Gyulafehérvári állami elemi és Gyulafehérvári iparos és kereskedő tanonciskolának, a Gyulafehérvári kir. közjegyzői hivatalnak, az összes ügyvédi irodáknak, a gyulafehérvári és vidéki nagyobb kereskedő cégeknek, a Gyulafehérvári „Johanna“ gőzmalomnak, a Zalatnai állami kőfaragó és köcsiszoló ipari szakiskolának, a Zalatnai takarékpénztár részvénytársaságnak stb. és az erdélyrészi róm. kath. lelkési hivatalok egy nagyobb részének.

♣♣♣♣♣♣ **Állandó kiadványai** ♣♣♣♣♣♣

KÖZMŰVELŐDÉS

Politikai, társadalmi, rk. vallásrodalmi és szépirodalmi hetilap, * * * * *
Az erd. róm. kath. Irodalmi Társulat tulajdonában.
XXX-ik évfolyam.

Gyulafehérvári Hirlap

Politikai, társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági hetilap, * * * * *
Saját tulajdonában.
XXVI. évfolyam.

Erdélyi Oltáregyes. Lap

Az oltáregyesületek hivatalos közlönye. V. évfolyam.
Megjelenik füzet alakban havonként egyszer két nyomtatott iv terjedelemben.
Előfizetési ára egész évre 2 korona.

E nyomdában jelentek meg továbbá és kaphatók a következő művek:

PÜSPÖKMEGYEI SZINAT.

Jrta: Forster János, szentszéki tanácsos.

Háromszáztizenkét sűrűn nyomtatott oldalon tájékoztat ezen, az olvasó külön észrevételeinek feljegyzésére szolgáló margóval ellátott vastag füzet a megyei zsinat megtartásának módjáról és szükséges előkészületeiről, az erdélyi speciális viszonyok tekintetbe vételével, a következő tartalom-jegyzék szerinti sorrendben: Előszó. — A zsinatról általában. — Megyei zsinat Erdélyben 1822-ik évben. — A kolozsvári 1848. évi zsinat. (?) — A megyei zsinat előkészítése, — összehívása, — helye és ideje, — tagjai, — hatásköre, — tisztviselői. — A zsinati ügymenet leírása. — A zsinat tárgyalási anyagáról. — A hitgázságok hirdetése. — A prédikálás, hitoktatás. — A szentségek. — A keresztség. — A bérálás. — Az Eucharistia. — A bűnbánat. — Az utolsó kenet. — Az egyházi rend. — A házasság. — A papság tökéletes élete. — A testületi tisztesség. — A pap háztája. — Testületi szellem. — A zsinat egyéb teendői. — A szerzetesek ügye. — A hívó nép erkölcsi nevelése. — A hivatalos ügykezelés. — Az egyházi bíráskodás. — Zárószó.

A füzet ára 2 korona. Bérmentes küldéssel 2 kor. 20 fillér.

Intencios könyv.

(Liber intentionum.)

A szentmisék naponkénti folytatódó végzésének kimutatására szolgáló rovatos könyv akár egyes áldozatoknak, **ad personam**, akár nagyobb egyházak vagy szerzetesestületek sekrestyeigazgatói számára.

Ára 1 kor. 60 fillér, portómentes küldéssel 2 korona. -

Az élet értéke és jelentősége.

Bilczewski József lemergi püspök körlevele a középiskolai tanulókhöz. Ford. Szporni János, főgimn. tanár.
Ára 20 fillér.

A gyermekek házi neveléséről.

Jrta: Bálinth György.

Ára 10 fillér.

Papi nyugdíj könyvecske. Ára 20 fillér.

Lelkési hivatali nyomtatványok, püspöki, esperesi, lelkési címmel nyomtatott levélpapírok, levélborítékok stb. stb. nagyraktára.